

Heli Mattila

Hahmoja-valokuvanäyttely

Kuvaajan tie

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi

Viestinnän koulutusohjelma

Opinnäytetyö

12.5.2014

Tekijä(t) Otsikko	Heli Mattila Kuvaajan tie
Sivumäärä Aika	45 sivua + 1 liite 12.5.2014
Tutkinto	Medianomi
Koulutusohjelma	Viestinnän koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Graafinen suunnittelu
Ohjaaja(t)	Lehtori Jaakko Ruuttunen Lehtori Arja Vuorio
<p>Tutkimuskysymykseni on itselleni haastava. Miksi ja miten kuvaan ihmisiä ja kun kuvaan näenkö?</p> <p><i>Kun isänsä kodissa tyttö kävi lattiaa leveää. Ei tiennyt mikä on raskasta ja mikä on keveää. Ajoin markkinoille tyttö, huoletta, hatutta päin ja näki tansivan karhun joukossa ilveilijäin vain kerran kun silmiin katsoi karhua hyppivää hän tiesi mikä on raskasta ja mikä on keveää.</i></p> <p>Työn tavoitteeksi luonnehtisin oman valokuvaajana kehittymiseni tai kehittymättömyyteni analysoinnin. Syrjäytyminen, ja siihen liittyvät sivumerkitykset ja piilovallankäyttö yhteiskunnassamme ovat olleet itselleni liikkeellepaneva voima suuntautuessani valokuvauksessani nimenomaan kuvaamaan toiseutta.</p> <p>Tutkimusmenetelmäni on ollut valokuvaus- ja filosofis-esteettiseen kirjallisuuteen tutustuminen, valokuvaustaiteilijoiden elämäkertaelokuviin tutustuminen. Ylen Teema-kanava on lähettänyt koko kevään meille kuvaajille suuria elämyksiä. Nähtävinä ovat olleet mm. sellaiset nimet kuin: Bert Stern, Vivian Mayer, Maria Larsson, Bill Cunningham, Aki Roukala, Meeri Koutaniemi ja Jussi Leinonen. Kotimainen Valokuvan voimaa-sarja oli myös taidolla tehty ja ajatuksia herättävä.</p> <p>Lisäksi olen osallistunut alan seminaareihin, kuten Miina Savolaisen ammattilaisille tarkoitettu koko päivän kestävä Maailman ihanin tyttö, Perhevalokuvaus ja Voimauttava valokuva työyhteisössä -seminaari. Lisäksi osallistuin Kuva ja kamera -messuilla useisiin luentoihin. Olen myös lukenut alaan liittyviä lehtiä sekä keskustellut syvällisesti alan ihmisten kanssa.</p> <p>Tämän opinnäytetyön merkitys itselleni on voimakas. Se on ollut matka itseen. Olen joutunut analysoimaan omaa suhdettani valokuvaukseen, yhteiskuntaan, taiteeseen ja kanssaihmiisiini. Tie ei ole ollut helppo. Toivon tämän opinnäytetyön hyödyttävän aloittelevaa henkilökuvaajaa valokuvauksen ah niin vaikealla ja antoisalla valokuvauksen tiellä.</p>	

Avainsanat	

Author(s) Title Number of Pages Date	Heli Mattila Photographer's way 45 pages + 1 appendices 12 May 2014
Degree	Media Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme	Degree programme in Media
Specialisation option	Graphic design
Instructor(s)	Jaakko Ruuttunen, Senior lecturer Arja Vuorio, Senior lecturer
<p>The topic of my project was a challenge to me. Why, and how do I describe these people, and when I photograph them, do I see them how they are, as they really are deep down?</p> <p>"Kun isänsä kodissa tyttö kävi lattiaa leveää. Ei tiennyt mikä on raskasta ja mikä on keveää. Ajoin markkinoille tyttö, huoletta, hatutta päin ja näki tansivan karhun joukossa ilveilijäin vain kerran kun silmiin katsoi karhua hyppivää hän tiesi mikä on raskasta ja mikä on keveää." Quotation from a song "Tyttö ja tanssiva karhu" (Girl and a dancing bear) by Marja-Leena Mikkola.</p> <p>"When in her father's house a girl was passing a floor so wide, She did not know what was heavy and what was light Drove to the market this girl, carefree, without a hat on her head and saw a dancing bear amongst the fools Only one time it took when she looked into the eyes of the hopping bear She knew what was heavy and what was light".</p> <p>The aim of the project as I would describe is that I wanted truthfully to measure how I develop, or how I did not develop as an artist, and then be able to analyze that.</p> <p>Persons living on the fringe of the society, their alienation and the forced submission on them by the wealthy class, more or less concealed, in our social system has been the driving force, the inspiration, in my photography, especially in my quest to portray the otherness, "the existence of an underdog".</p> <p>My path to the research has included the profound delving into the photographic and philosophic- aesthetic literature, and watching the autobiographical films and documentaries about photographic artists. During this spring, Finland's national public service broadcasting company's television channel, Yle Teema, has</p>	

broadcasted valuable viewing for us photographers. We have learned about the lives of such artists as:

Bert Stern, Vivian Mayer, Maria Larsson, Bill Cunningham, Aki Roukala, Meeri Koutaniemi and Jussi Leinonen.

Finnish series on Yle Teema, "Valokuvan voimaa" (The power of the photograph) has been made with an extraordinary skill, and it was very thought provoking.

Additionally, I have participated in seminars dedicated to the field of photography, for example the seminar "Maailman ihanin tyttö" (The world's loveliest girl) held for the professional photographers by Miina Savolainen, as well as "Perhevalokuvaus" (Family portrait photography) and "Voimauttava valokuva työyhteisössä" (The power of the photograph in the work place) seminars. Also, I did participate in numerous lectures in the Exhibition of "Kuva ja Kamera". (Photograph and Camera). On the top of the afore mentioned, I have read industry magazines and have had profound discussions with my peers.

The meaning of this project was proved to be very powerful for me. It has been a journey into my inner self. I had to analyze my own relationship with photography, society, the arts and my fellow citizens.

This path was not an easy one to complete. I sincerely wish that this project as my showcase will aid me, and other in a portrait photographer's challenging, yet rewarding career.

Keywords

society, photography, submission, aesthetic, rewarding

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Ihmisen kuvaamisen vaikeus ja ihanuus	2
3	Tarina on tärkeä	3
4	Syvän ihmisyyden kuvaaminen	3
5	Näkymätön näkyväksi	4
6	Hahmoja-valokuvanäyttely	6
7	Minä valokuvaajana	24
	7.1 Oma kompetenssi	25
	7.2 Valokuvausopinnot	26
	7.3 Tekniikasta	27
	7.4 Valon suunta ja laatu	28
	7.5 Sommittelu	30
	7.6. Näyttelyluettelo	31
8	Johtopäätöksiä	32
	8.1 Tulevaisuudensuunnitelmia	33
	Lähteet	35
	Liitteet	
	Liite 1 Kirjallisuusluettelo	

1 Johdanto

Tutkimuskysymykseni on itselleni haastava. Miksi ja miten kuvaan ihmisiä ja kun kuvaan näenkö?

*Kun isänsä kodissa tyttö kävi lattiaa leveää.
Ei tiennyt mikä on raskasta ja mikä on keveää.
Ajoin markkinoille tyttö, huoletta, hatutta päin
ja näki tansiivan karhun joukossa ilveilijäin
vain kerran kun silmiin katsoi karhua hyppivää
hän tiesi mikä on raskasta ja mikä on keveää.*

Työn tavoitteeksi luonnehtisin oman valokuvaajana kehittymiseni tai kehittymättömyyteni analysoinnin. Syrjäytyminen, ja siihen liittyvät sivumerkitykset ja piilovallankäyttö yhteiskunnassamme ovat olleet itselleni liikkeellepaneva voima suuntautuessani valokuvauksessani nimenomaan kuvaamaan toiseutta.

Tutkimusmenetelmäni on ollut valokuvaus- ja filosofis-esteettiseen kirjallisuuteen tutustuminen, valokuvaustaiteilijoiden elämäkertaelokuviin tutustuminen. Ylen Teema-kanava on lähettänyt koko kevään meille kuvaajille suuria elämyksiä. Nähtävinä ovat olleet mm. sellaiset nimet kuin: Bert Stern, Vivian Mayer, Maria Larsson, Bill Cunningham, Aki Roukala, Meeri Koutaniemi ja Jussi Leinonen. Kotimainen Valokuvan voimaa-sarja oli myös taidolla tehty ja ajatuksia herättävä.

Lisäksi olen osallistunut alan seminaareihin, kuten Miina Savolaisen ammattilaisille tarkoitettu koko päivän kestävä Maailman ihanin tyttö, Perhevalokuvaus ja Voimauttava valokuva työyhteisössä -seminaari. Lisäksi osallistuin Kuva ja kamera -messuilla useisiin luentoihin. Olen myös lukenut alaan liittyviä lehtiä sekä keskustellut syvällisesti alan ihmisten kanssa.

Pyrin opinnäytetyössäni tuomaan esiin sosiaalisen voimakuvan valokuvaamisen haasteita ja mahdollisuuksia. Vieraiden ihmisten löytäminen ja pyytäminen valokuvaan, heidän lähestymisensä ja itse kuvaustapahtuman herkkä läsnäolo sekä kuvattavan ehdoton kunnioitus ja kuunteleminen ovat tärkeitä lähtökohtia. Kuvaan itse

kehittämälläni menetelmällä, joka on hioutunut vuosikymmenten aikana toimiessani erilaisissa syrjäytymisen ehkäisyprojekteissa nuorten kanssa taiteen avulla. En kuvaa mallikuvia, enkä halua henkilön poseeraavan kuvaustilanteessa.

Tämän opinnäytetyön merkitys itselleni on voimakas. Se on ollut matka itseen. Olen joutunut analysoimaan omaa suhdettani valokuvaukseen, yhteiskuntaan, taiteeseen ja kanssaihmiisiini. Tie ei ole ollut helppo. Toivon tämän opinnäytetyön hyödyttävän aloittelevaa henkilökuvaajaa valokuvauksen ah niin vaikealla ja antoisalla tiellä.

2 Ihmisen kuvaamisen vaikeus ja ihanuus

Kartan perinteistä kuvaustyyliä. En halua kuvata nuoria nättejä mallinalkuja. Ei sinänsä, että minulla olisi varsinaisesti mitään nuoria nättejä tyttöjä vastaan. Itselläni vain on tunne, että ”se on jo niin nähty”. Vastustan länsimaisen kulttuurimme tapaa yksiulotteistaa ihmisyyttä. Ikäänkuin olisi olemassa vain yhdentyyppinen oikea ihminen. Jos et kuulu kulttuuriseen kuvastoomme, mitä mainokset ja lehdet sinulle syöttävät, kuulut marginaaliin. Tulee toiseus, olemassa olemattomuus. Tähän ihmisryhmään kuuluvat kaikki, joita ei hyväksytä tehotuotantoon. (Vrt. George Orwell: 1984, tai Adoff Huxley: Uljas uusi maailma). Jopa Kirkon yhteisvastuukampanja kuolevista saattohoitoa tarvitsevista ihmisistä oli mainoksen nimissä alistettu kolmikymmppiseen kuolevaan naiseen ja lapseen. Vanhuksia ei kuolemaa tekevien ihmisten joukossa nähty. Hurjalta tuntuu ajatus, että ”se ei myy”. Mutta näin on. Mieli on tietenkään vain omani. Mainostoimistossa suunniteltu markkinointikampanja puhuu omaa kieltään.

Haluan kuvata toiseutta. Haluan kuvata persoonia. Haluan kuvata ihmisyyttä, niinkuin minä sen näen. Ja ihmisyyttä on totisesti jotain muuta, kuin kapea-alainen kulttuurinen kuvastomme antaa ymmärtää. Etsin usein ihmisiä kadulta, kahviloista, bussipysäkeiltä, tapahtumista, ja mistä tahansa missä liikun. Minusta joskus tuntuu, että etsin ja näen näkymätöntä. Voimakas halu auttaa ihmisiä näkemään omassa itsessään olevan hienouden on tärkein minua ohjaava voima. Olenkin tehnyt voimauttavaa työtä jo ennenkuin Miina Savolaisesta tuli kuuluisa Maailman ihanin tyttö-projektillaan. Olen nähnyt, miten valtava voima on sillä, että edes yksi ihminen näkee sinussa olevan yksilöllisyyden.

3 Tarina on tärkeä

Hurjaa on myös se, että tavattuani minulle tuntemattoman, mielestäni syvästi persoonallisen ihmisen, ja kuvattuani häntä, hän alkaa avautua elämäntarinastaan. Tässä kohdin herkkyyys, nöyryys ja syvä kunnioitus toista ihmistä kohtaan on tärkeää. Hyvin monella kuvattavallani on ollut kuolemaan johtava sairaus, tai muuten rankka elämänpolku.

Tässä kohden on hyvä kysyä, miten saan näkyväksi kuvan esittämisen lisäksi henkilön tarinan koskettavalla ja ajatuksia herättävällä tavalla, sortumatta sosiaalipornoon.

4 Syvän ihmisyyden kuvaaminen

Dokumenttielokuvaaja Virpi Suutari kiteytti hyvin kuvaamisessaan joskus syntyvää dilemmaa: ”Yleensä kuvauksissa ajatellaan, että ohjaaja on kuvauksien jumala. Parhaissa dokumenttikuvauksissani olen havainnut, että jumala on kuvausten ohjaaja.” Muslimit sanovat, että kieltäytyvät kuvauksesta, koska ”kamera varastaa ihmisen sielun”. Tämä on mielenkiintoinen lähestymiskulma. Olen pohtinut tätä.

Itse kuvaustilanteessa toteutan jostain syystä tiettyä ohjeistusta. ”Älä katso kameraan, touhua vain omiasi, älä hymyile.” Yksinkertaistettuna. Älä poseeraa. Rakastan jyrkkiä varjoja, alasävykuvia kuin myös rypyjä, ilmeikkyyttä ja persoonaa.

Itse löysin yllättäen uudelleen Tove Jansonin tarinan ”Näkymätön tyttö”. Tässä tarinassa kiteytyy kaikki, mitä haluan sanoa. Tyttö tulee vähin erin näkyväksi, kun häntä katsotaan hyväksyen, rauhassa kuunnellen ja rakastaen. Näkemällä luontaisesti hänessä oleva. Vähitellen näkyvät kasvot, sitten mekko, ja lopulta kädet ja jalat. Jos tulee yllättäviä, pelottavia tilanteita, tyttö on taas nopeasti näkymätön. Vain katsomalla hyvin näkee oikein. – Antoine de Saint-Exupéry. Pikku Prinssi.

Miina Savolainen

Vaikka kyseessä on valokuvamenetelmä, ei työväline oikeastaan ole valokuvaus, vaan katse ja näkemisen tapa – se, miten voimme tietoisesti valita katsoa toisin ja nostaa kuormittavien asioiden sijasta näkyväksi sellaisenkin ehjyyden, joka on niin haurasta, ettei se vielä ole oikeastaan edes olemassa. Usein odotamme, että ehjyyden tulee näyttäytyä asiantuntijoiden mittareilla, ennen kuin siihen voidaan uskoa. Kuitenkin auttamistyön kannalta on äärettömän tärkeää, että joku uskoo asiakkaan puolesta hyvän näkyväksi tulemiseen silloinkin, kun hän itse ei siihen usko, tai koko työyhteisö kokee keinojensa loppuvan. Kuvausprosessin voima perustuu korjaaviin katseisiin ja nähdyksi tulemiseen. Ihmisen kuva itsestä,

toisista ihmisistä ja maailmasta syntyy alkujaan aistisessa peilaussuhteessa lapsen tärkeiden ihmisten kanssa. Miten nämä ihmiset katsovat ja koskevat lasta sekä peilaavat lapselle omilla kasvoillaan ja myötäelämisellään tämän sisäistä maailmaa, antaa lapselle kokemuksen liittymisestä toisiin ihmisiin, ymmärretyksi ja kuulluksi tulemisesta sekä omasta arvokkuudesta. Koska valokuvausprosessi perustuu näköaistiin, tavoittaa se hyvin juuri ihmisen nähdyksi tulemisen ja näkymättömyyden historiaan liittyvää abstraktia ja tunnepitoista, vaikeasti sanallistettavaa ainesta. Voimauttavan valokuvan menetelmä perustuu lähtökohtaan, jossa korjaavat asiat tapahtuvat liittymisen kokemuksessa toisiin ihmisiin. Ihmisen on oltava ensin jonkun silmissä arvokas, ennen kuin hän voi olla sitä itselleen. Hoidollisen työn asiakkailla voi olla paljon näkymättömyyden kokemusta. Lapsuuden peilit ovat voineet olla vajaita ja rikkonaisia, yhteiskunta on ehkä määritellyt heidät marginaaliin, auttamisjärjestelmässä heitä katsotaan ja kohdataan diagnoosien ja leimojen kautta. Menetelmässä korjaavaa nähdyksi tulemistä rakennetaan yhteisöllisessä prosessissa, joka perustuu moniäänisyyteen, ja jossa valokuvaamiseen kytketään arvostava palaute. Viimekädessä tärkein tavoite on yksilön itsestään löytämä kyky katsoa itseään lempeämmin ja rakastavammin sekä toisia ihmisiä kuuntelevammin, myötätuntoisemmin ja arvostavammin. (Savolainen, Artikkel, Ryhmätyö-lehti. 2014, s. 24-33).

5 Näkymätön näkyväksi

Olen jo pitkään kuvannut omalla tavallani, pyrkinyt saamaan visioni näkyviksi. Maagisen realismin löysin vasta myöhemmin ”selittämään” sitä jotain, mitä en osaa selittää. Loppuviimein on kuitenkin katsoja katsoo kuvaa omista lähtökohdistaan, oman historiansa, omien elämystensä ja kipujensa kautta. Suuresti ihailmani Hannes Heikura kuvaa maagista realismia arkipäivässä. Sain tilaisuuden osallistua hänen luennolleen. Heikurassa kiteytyy mielestäni suuren taiteilijan olemus. Samaan aikaan täysin anteeksipyytelemätön, jopa vihainen, samaan aikaan suunnattoman herkkä.

Maaginen realismi

Maagisessa realismissa ihmeenomaiset, myyttiset ja groteskit tapahtumat tai henkilöt kuvataan täysin tunnistettavassa realistisessa ympäristössä. Tällöin lukijalle syntyy vaikutelma kahden rinnakkaisen todellisuuden samanaikaisuudesta.

Käsitettä maaginen realismi käytetään myös elokuvatutkimuksessa.

Tyylilajissa muuten realistiseen kerrontaan sekoitetaan maagisia, taianomaisia tai ylluonnollisia elementtejä. Pekka Manninen sekoittaa

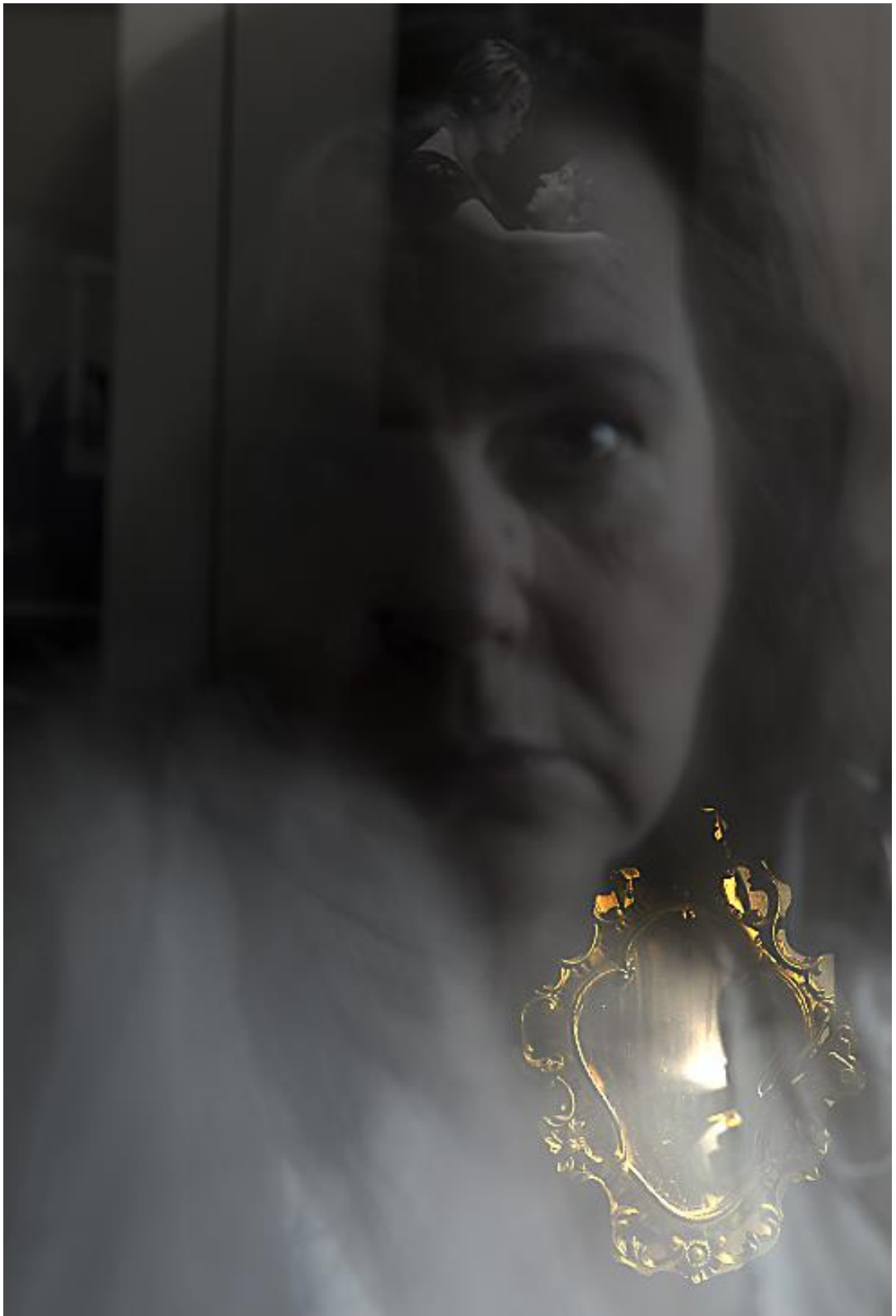
teoksessaan naivismia, realismia, mytologiaa, Raamattua ja ihmisen alitajuntaa. Kirjoittaja on Hannu Castrén on keskisuomalainen kuvataidekriitikko ja esseisti. Kuinka lyhyt aika meillä onkaan siitä, kun metsät ja luonnonuskomukset olivat meitä lähellä, jokapäiväinen osa arkeamme. Tällaisesta läsnäolosta ja tuttuudesta on seurauksena sellaista, mitä voimme Pauluksen kuvissa nähdä: ympäröivä luonto alkaa palkita taiteilijan uskollisuutta paljastamalla hänelle näkyvää todellisuutta syvemmillä olevia merkityksiä. Luonnonuskomuksissa esiintyvät mytologiset oliotkin voivat silloin ilmestyä kuvaan hukkaan heitetyn lumouksen asiantuntijoina ja palauttajina. Monien teosten naishahmoissa on myös tunnistavinaan taiteilijan omakuvan piirteitä. Taiteilija itse on siis usein symbolististen teostensa minäkertoja. Kun Jaana Pauluksen taidetta lähestyy juuri henkilökohtaisuuden näkökulmasta, joka samalla edustaa hänen jokapäiväistä arkeaan, tekee jopa mieli hieman loitontua koko symbolismista. Hänen taidettaan määrittelee mieluummin maagisen realismin kautta. Maaginen realismi tarkoittaa sitä, että myyttinen maailma siirtyy osaksi näkyvää fyysistä todellisuutta. Erityisesti latinalaisamerikkalaisessa taiteessa tunnistaa maagisen realismin esiintyvän todellisimmillaan. Puupiirrosta Soutelijat vuodelta 2005 voi pitää loistavana esimerkkinä maagisesta realismista suomalaisessa nykytaiteessa. Se perustuu taiteilijan nuoruuden muistoon. Kuvassa hän on soutuarekella Viitasaaren Kuhalanlahdella jo edesmenneen Lempi-mumminsa kanssa. Tervattu puuvene tuoksui hyvältä ja mummin kanssa oli hyvä olla tyynellä järvenselällä. Venettä, siltaa ja mummia ei enää konkreettisesti ole, mutta aina kun menen sinne Kuhalanlahden rannalle, siellä he kaikki ovat. Maagisen realismin kannalta sitaatin tärkein lause on: Siellä he kaikki ovat.

(Jaana Pauluksen nettisivut, kriitikko Pekka Manninen)

Maagisen realismin tiellä olen ihanasti alussa, keskellä, tai sisällä. Omalle intohimolleni on käyttöä. Käytän kuvatessa kaikkia aisteja. Myös niitä, joiden ei yleisesti tunnusteta olevan olemassa. Kuvatessani päässäni alkaa usein soida musiikki, joku ikivanhoista muistoista, jopa tiedostamattomista syntyvä.

Tulkinta on kokonaisvaltainen kokemus, jota oma ruumiillisuus ohjailee. Tulkinta on kaikkien aistien yhteistyönä syntyvää, vaikka pääpaino teoreettisissa erittelyissä on kuulo- ja näköaistissa. Vähemmälle huomiolle jäävät haju-, maku- ja tuntoaistit. Entäpä tasapainoaistin tai lämpöaistin roolit? Voi olla, että havainnoissamme kaikilla aisteilla on yhdysvaikutuksensa, ns. synesteettinen yhteys muistojen mielikuvissa ja äänissä. Ehkäpä kuulltu soittaa tunteiden kieliä herkemmin kuin nähty. Kuvan voimaa ei kuitenkaan voi mitätöidä. Juuri se, mitä nähdään, voi sivumerkityksinä ja miellelyhtyminä tuottaa voimakkaita tuntemuksia, elämyksiä, oivalluksia, muistoja, olleen ihanuutta (tai kurjuutta), iloa ja ikävää, kaipuuta ja katkeruutta, odotuksia ja menneiden pettymysten kirpeyttä, kitkeryyttä tai karvautta. Kaikki tämä, jos antaa niin tapahtua. (Hietaharju, 2010).

6 Valokuvanäyttely Hahmoja

Kuva 1. Omakuva. [Kuvaan liittyvä musiikki Tanssiva karhu](#)

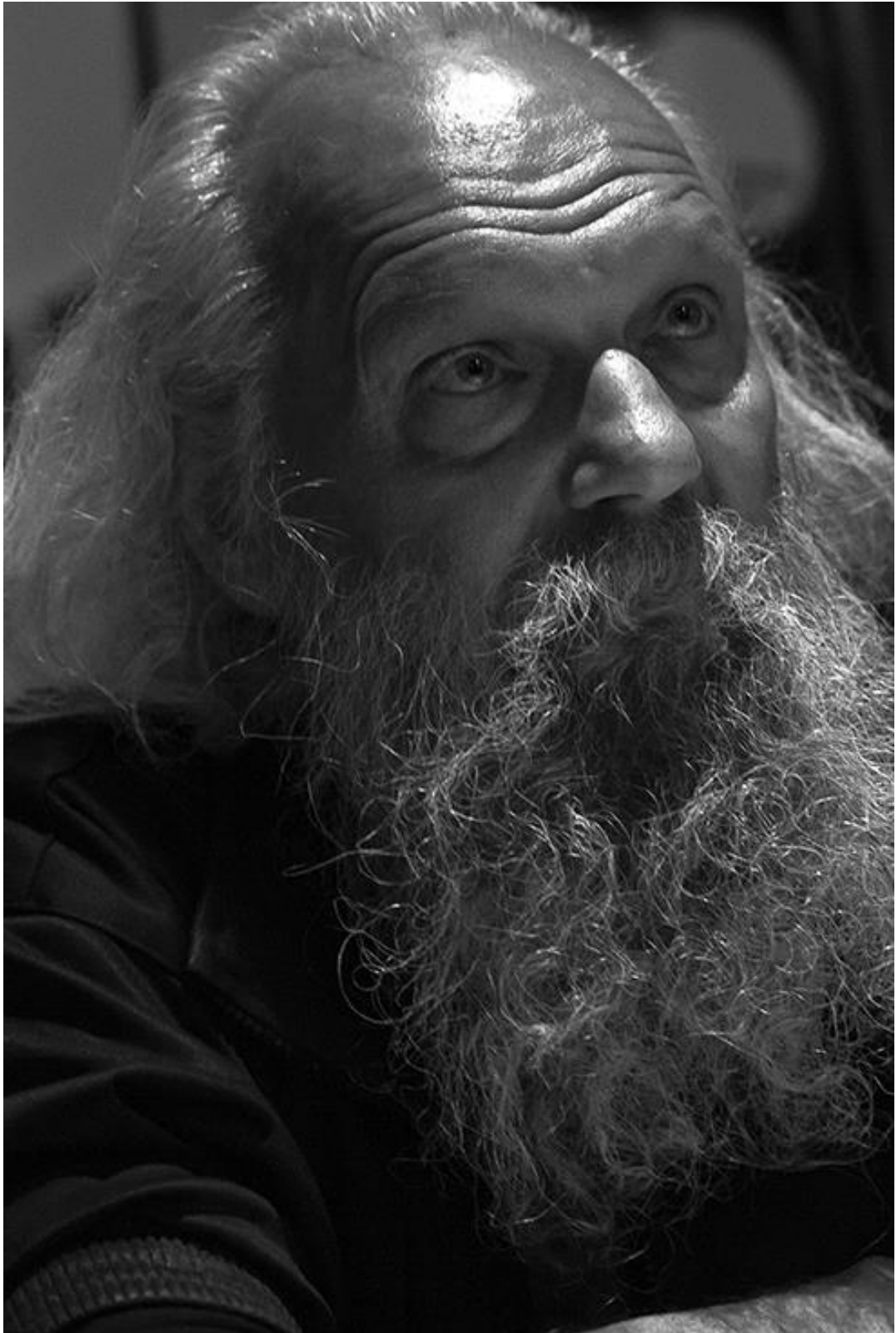
Canon EOS 7 D, 18-85 mm linssi. F22, 10 sek, ISO 100. Polttoväli 67 mm.

Tehtävänä oli kuvata omakuva Kömin kuvaklubin keväthaasteeseen. Kuvaan liittyy paljon mystiikkaa. Kokeilin pitkää valotusaikaa tarkoituksenani ottaa itsestäni haamukuva, kaksoiskuva, niin että liikkuisin valotuksen aikana. Tulos on aina ennalta-arvaamaton.

Laitoin kameran jalustalle. Ikkunasta tulevaa valoa kontrolloin sälekaihtimilla sivusuunnasta. Pyrkimyksenäni on viime aikoina ollut kuvata myös itsäni oppimismielessä. Jos aion kuvata toisia ihmisiä ryppyineen ja omine ominaisuuksineen, on minun syytä myös katsoa itseäni, läskejäni ja ryppyjäni silmiin. Toisin sanoen hyväksyä oma tomumajani. Hieman pelottavaa se on. Tämän kuvan otettuani (n. 10 kuvakokeen jälkeen) huomasin, että takanani kaapinovessa ollut poikani ja hänen tyttöystävänsä kuva oli tullut otsani läpi mukaan kuvaan! Näen tässä yhteensattumassa paljon symboliikkaa. Myöhemmin, kuvaa Wordiin siirtäessäni kuvaan tarttui Wordissä jo aiemmin ollut syväty peili. En osaa selittää, miten ja miksi näin kävi. En siis ole tehnyt kuvalle varsinaisten Raw-peruskäsittelyjen lisäksi muuta.

Liitän tähän erään taiteilijan, kansallisoopperan tenori Juha Moision koskettavan analyysin tästä kuvasta.

"Kuva on paljas. Tulee mieleen Edith Södergrahnin runot ja Schjerfbeckin vanhuuden ajan harmaat, utuiset ja aavemaiset omakuvat. Valkoinen kuvassa vie ajatukset enkelin siipiin, puhdistautumiseen. Monilla taiteilijoilla -mm Wardi- kuvista tulee pelkistettyjä, kaikki ylimääräinen karsiutuu pois ja jäljelle jää tämä paljas ydin. Samaan pyrkivät japanilaiset haikut ja tankat, ilmaisuun, joka esittää vain olennaisen ja senkin mahdollisimman kauniina, totena ja pelkistettynä. Mitä tulee kaksoiskuvaan otsalla, minä näen siinä jonkunlaisen kruunun tai ornamentin, seppeleen; sitähan lapset elämässämme parhaimmillaan ovat. Toisaalta kuvasta tulee mieleen vuosisadanvaihteen helsinkiläiset säätyläisnaiset helmikoruineen ja höyhenpuuhkineen. Kuten edellä on jo sanottu, monta merkitystä. Kaunis kuva."

Kuva 2. Beginning of the end

Canon EOS 7 D, f 4, 1/40 sek., ISO 1000. Polttoväli 70 mm.

Pitkä putki (250mm mahdollistaa intiimimmän, ei suoraan "iholle" tulevan lähestymisen) Kuvat otin nopeasti, etten hermostuta häntä. Valon suunta ylhäältä suoraan spottivalaisimesta. Yleisvalo oikealta ikkunasta. Otin useita kuvakulmia. Kuvakulma alhaalta viistosta, kunnioittava lähestymiskulma. Sommittelussa katseen pakopiste kuvasta ylös ja ulospäin, tarkoituksena antaa katsojalle tilaa miettiä, mitä hän ajattelee? Käsittelyssä muutin kuvan mustavalkoiseksi ja terävöitin normaalin käsittelyn lisäksi. Otan aina useita kuvakulmia, käsittelyssä huomaan, mikä toimii.

Mielestäni yksi parhaista kuvistani. Tapasin tämän herran Kallion kadulla jo aiemmin, ja pyysin saada kuvata häntä. Hän kieltäytyi. Myöhemmin törmätyämme uudelleen toistin pyyntöni. Päivä oli parempi ja hän suostui. Kerroin hänelle, miten hieno ulkomuoto hänellä mielestäni oli, ja että miten hänen kasvonsa "puhuvat minulle". Otin kuvat nopeasti, pyysin häntä olemaan katsomatta kameraan, ja vain touhuavan omiaan. Pidän tässä kuvassa ylhäältä tulevasta ikäänkuin "divine light-efektistä". Lisäksi pidän hänen sameista silmistään, joista valo on osittain sammunut. Hän kertoi minulle myöhemmin huikeaa elämäntarinaansa, josta ei totisesti draamaa eikä tragediata puutu. 18 vuotta asunnottomana, nyt jo oma asunto monta vuotta. Vaan ei pysty paljoa olemaan asunnon sisällä, seinät kaatuu päälle. Niinpä kävelee kaikki päivät. Kerran käveli huvikseen Helsingistä Porvooseen. Kesti 11 tuntia. Mielestäni onnistuin tavoittamaan kuvassa jotain samaa, mistä hän myöhemmin minulle kertoi. Ihmisen polut näkyvät hänen kasvoistaan, jos niitä uskaltaa lukea

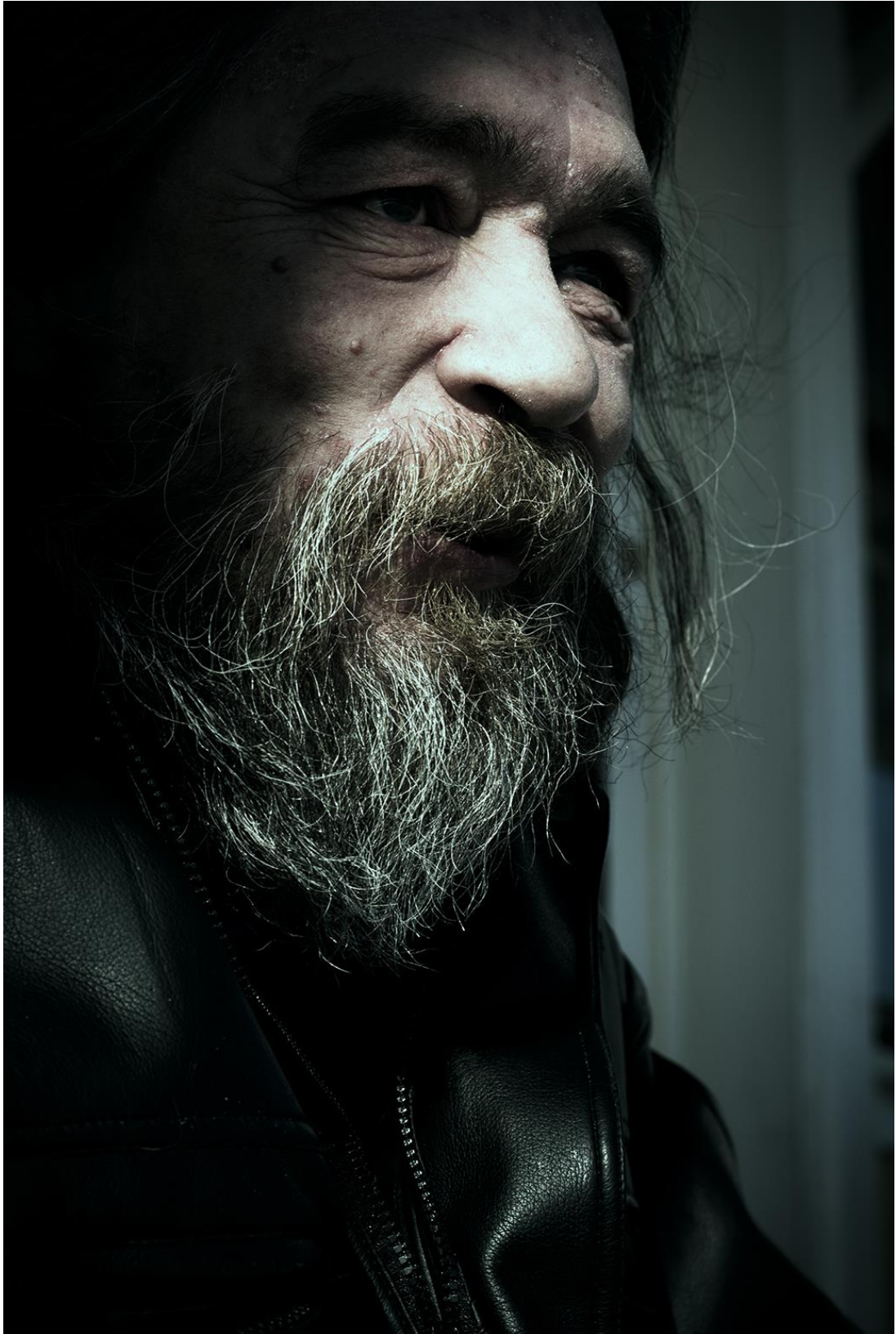

Kuva 3. [Pali saarestaan. Glenn Miller: Moonlight serenade](#)

Nikon D 70, f 1.8, 1/125 sek., ISO 200. Polttoväli 50mm. Otettu sisällä mökissä, laskevan auringon valon suunta ihmisen edestä ikkunasta. Ei muuta valoa. Ikkunasta avautuva järvimaisema rantakoivuineen heijastuu hänen silmälaseistaan.

Sain kutsun Palin pikkiriikkiselle (20m x 20m) Sysmän saarelle Päijänteelle sukulaspojan kautta. Sukulaispoika sai mennä omia menojaan, kun meillä Palin 86v. kanssa riitti juttua elämästä. Pali muuttaa saareen aina jäiden lähdettyä yksinään, ja lähtee sieltä myöhään lokakuussa. Ei sähköä, ei juoksevaa vettä, radio seuranaan. Ja tietenkin mökin ikkunasta näkyvä luonnon teatteri. "Tää on mun televisio", sanoo hän.

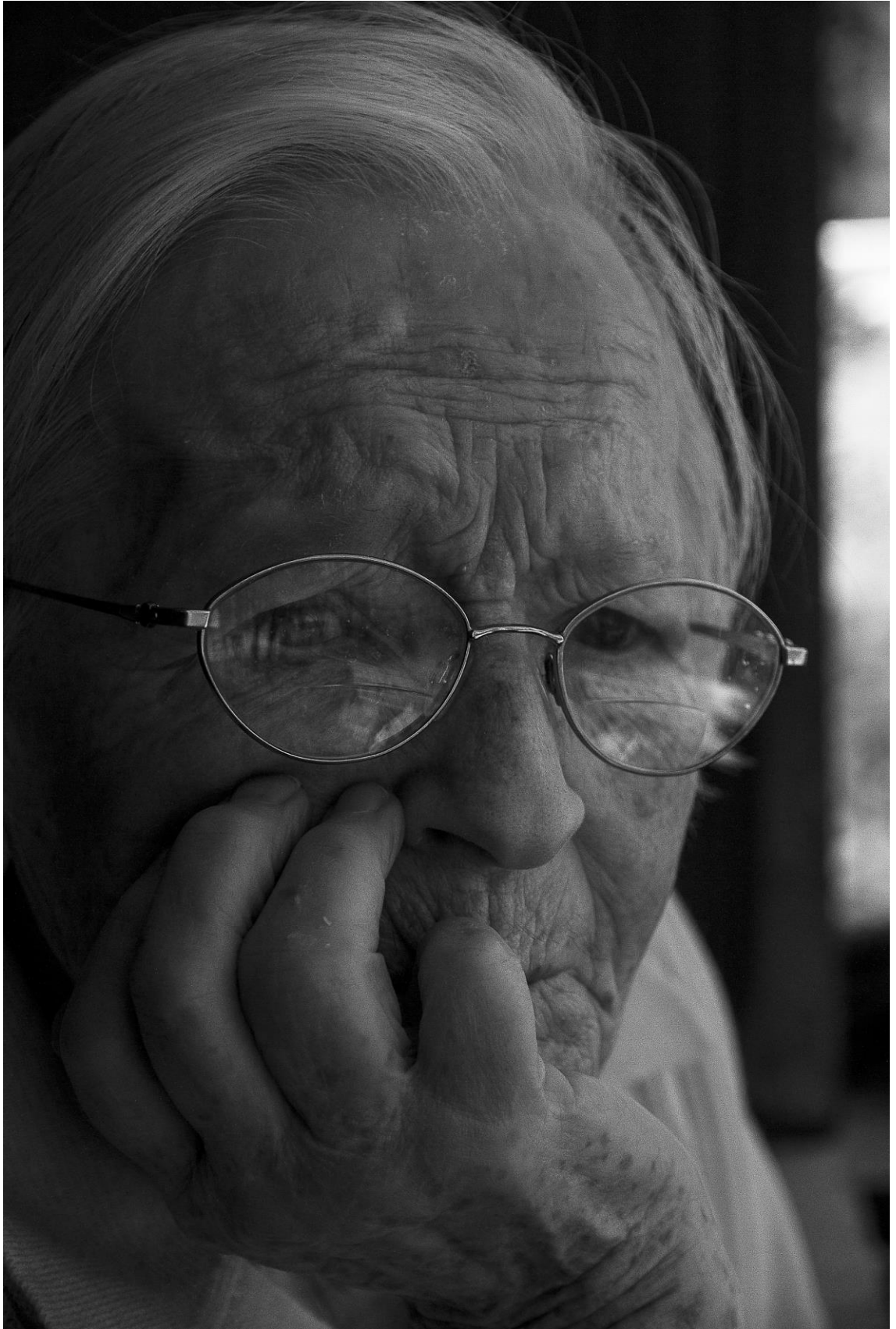
Pali sairastaa pitkälle edennyttä agressiivista syöpää. Kesä on viimeinen tässä saarella. Kuuntelemme radiosta Glen Millerin Moonlight Serenadea, ja hän miettii nuoruusvuosiensa tansseja. Minä pesen perunoita järvessä ja hän saunoo. Savustuslaatikossa muhii kalaa. Aika ajoin otan hänestä kuvia. Lupaan toimittaa syksyllä hänelle kuvakirjan kesästä saarella. Palin silmälaseista heijastuu peilikuvana ikkunan järvimaisema ja kotikoivu. Hän polttelee "pillilupia", holkissa olevaa sätkää. Ja miettii. Kertoo olevansa tyytyväinen. Harmittaa tämä nykyisin tuleva huimaus. Paras kaveri on ruskosuohaukka, joka säännöllisin väliajoin, tiettyyn kellonaikaan liitelee mökin edustalla. Tavoitin hetkessä olevan tunnelman. En osaa, enkä halua sanoa kuvasta muuta.

Kuva 4. [Jussi, C.C. Calen musiikki Leaving in the morning](#)

Canon EOS 7 D, f 7.1, 1/500 sek. ISO 100. Polttoväli 50 mm. Valotus -1. Voimakas auringonpaiste, heijastaa hangesta jokapuolelle. Etsin valoja ja varjoja intuitiolla, en halua häiritä juttelua.

Näin hienon herran Oulunkylässä keppeineen. Rohkaisin mieleni, ja menin kysymään, saisinko joskus ottaa hänestä kuvia opintojani varten. Kerroin itsestäni, halustani kuvata persoonallisia ihmisiä. Hän ilahdutti, ja sovimme treffit Oulunkylän vanhan asemarakennuksen luo viikon kuluttua. Otin kuvakulman alhaalta päin (intuitiosta), jotta hänen hieno ilmeensä pantoineen saisi arvoisensa kunnioituksen. Ilmetty Gandalf –ajattelin. Paitsi hienempi, koska on aito. Päässäni alkoi soimaan eräs J.J. Calen kappale lähtevästä Harlikkamiehestä, joka luovuttaa kaiken omistamansa hyvillä mielin. Hän kertoi elävänsä jatkoajalla. Oli sairastanut vakavan aivohalvauksen. Hän sääli vain niitä nuoria miehiä, joita oli osastolla nähnyt, jotka olivat paljon huonommassa kunnossa kuin hän. Mielestäni tavoitin kuvassa juuri sitä, mitä mielessäni oli. Kuvaan usein intuitiolla, jolloin lopputuloksesta tulee minun, kameran ja kuvattavan lisäksi näkymättömän voiman välinen yhteistyö. Uskokoon ken haluaa.

Kuva 5. [Rakas ystäväni Taimi kaipaa kotiin. Kari Tapio: Olen kuullut on kaupunki tuolla.](#)

Canon EOS 7 D, f 5, 1/250 sek. ISO 640. 50 mm.

Valon suunta oikealta viistosta, kuvattu parvekkeella. Aurinkoinen päivä.
Keväisen auringon kova valo. Korkea ISO-luku, joka aiheuttaa kohinaa. Kolmiot
ja diagonaalit näkyvissä.

Taimi on vapaaehtoisystävänä jo viiden vuoden ajan. Taimi muistaa edesmenneen miehensä kappaletta. Nyt 93-vuotiaana hän joutui muuttamaan ihanasta Pakilalais-talosta puutarhoineen. Hän asuu nyt palvelutalossa ja suree. Entinen keittäjä on aina tehnyt itse omat herkulliset ruokansa, hoitanut vaalien puutarhansa. Elellyt tyytyväisenä yksikseen. Nyt palvelutalon pikku yksiössä, toisten ruoilla ei elämä tunnu entiseltä. Hänen kanssaan on monet naurut naurettu ja itkut itketty. On kuunneltu musiikkia, pelattu korttia (Taimi voittaa aina), ja ennekaikkea puhuttu elämästä. Tämä ihminen on antanut elämäni enemmän, kuin olisin voinut koskaan kuvitella, saati ansainnut. Haluaisin auttaa, mutta en voi. Kuvanottotavasta en osaa sanoa mitään. Kuva puhukoon puolestaan.

Kuva 6. Rippikoulutytön salaisuus

Canon EOS 7D, f 4, aika 1/3200 sek. ISO 200. Polttoväli 177 mm.

Kuvan otin Utön ja Jurmön laivassa kesäkuussa 2013. Nuoret olivat olleet riparilla Jurmössä viikon. Seurasin nuoria, ja heidän rauhallista läsnäoloaan ja mielteliäisyyttään auringonpaisteessa tuulen pyörittäessä heidän kimaltelevia hiuksiaan. Hetkessä oli jotain pyhää. Koska kamerassani oli 250 mm putki, saatoin kuvata heitä kenenkään häiriintymättä. Hiusten peittäessä kasvot hunnun lailla tyttö ikäänkuin verhoutui niiden taakse omien ajatustensa kanssa. Rippikoulu on vielä tänäkin päivänä siirtymäriitti lapsuudesta kohti aikuisuutta. Mielestäni tavoitin tämän hetken tunnelmasta jotain. Kuvan sommittelussa näkyy useita kolmioita, joiden kärjet ja muut linjat korostavat verhottua katsetta kohti tulevaisuutta. Pyysin myöhemmin tyttöjen vanhemmilta kuvausluvan.

Kuva 7. Rippikoulutyön salaisuus 2. Kultakutri tuulella.

Canon EOS 7 D. F 4, 1/3200 sek. ISO 100. Polttoväli 205 mm. Kova kirkas auringonvalo. Muokkasin kuvan mustavalkoiseksi. Hyvin nopea suljinaika hiusten pysäyttämiseksi.

Sama teksti, kuin edellisessä kuvassa. Kuvat otin Utön ja Jurmön laivassa keskuussa 2013. Nuoret olivat olleet riparilla Jurmössä viikon. Seurasin nuoria, ja heidän rauhallista läsnäoloaan ja mielteliäisyyttään auringonpaisteessa tuulen pyörittäessä heidän kimaltelevia hiuksiaan. Hetkessä oli jotain pyhää. Koska kamerassani oli 250 mm putki, saatoin kuvata heitä kenenkään häiriintymättä. Hiusten peittäessä kasvot hunnun lailla tyttö ikäänkuin verhoutui niiden taakse omien ajatustensa kanssa. Rippikoulu on vielä tänäkin päivänä siirtymäriitti lapsuudesta kohti aikuisuutta. Mielestäni tavoitin tämän hetken tunnelmasta jotain. Pyysin myöhemmin tyttöjen vanhemmilta kuvausluvan.

Kuva 8. Kimi ja Oona. Rakkaus. [Houle Roud.](#)

Canon EOS 5 D Mark II. F16, 1/100 sek. ISO 100. Polttoväli 98 mm. Salamet 2kpl.

Valaistus katulamppumaisesti korkealta ylhäältä vasemmalta. Lisäksi valaistusta oikealta. Heijastinkangas edestä vasemmalta

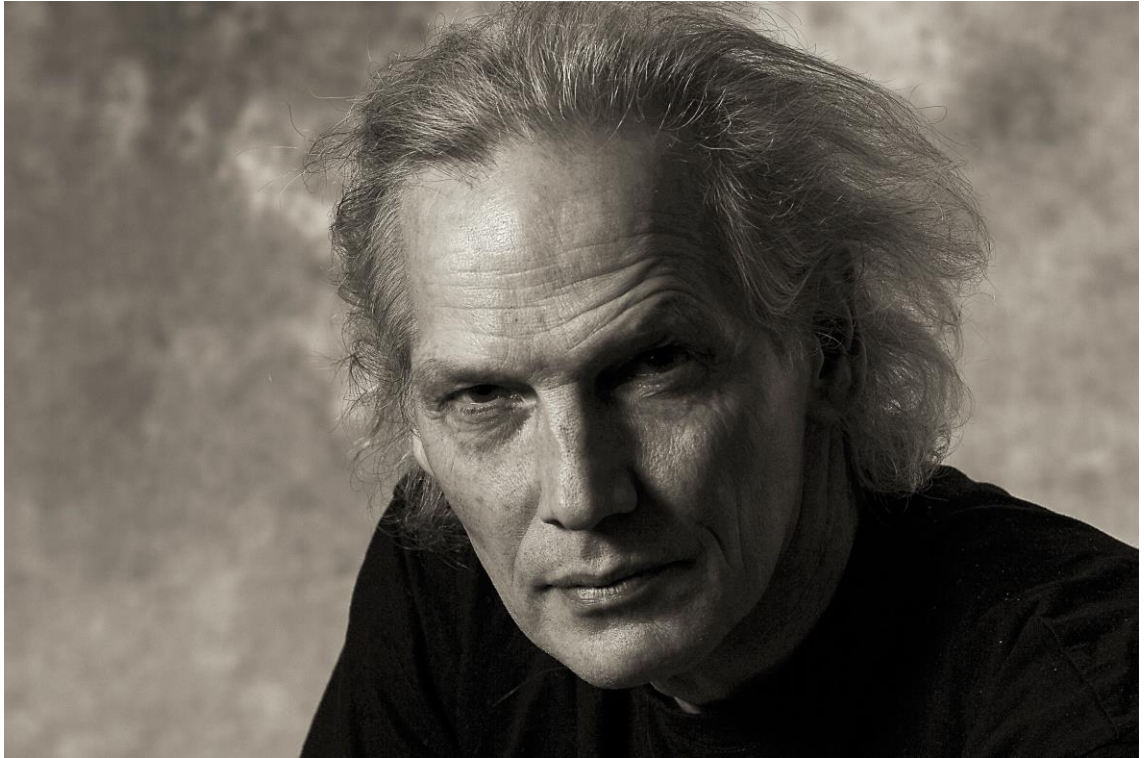
Näin viime talvena poikani ja hänen tyttärestään (yhdessä jo 5v.) olohuoneessamme pyörimässä seisaaltaan sylkkäin mustissa vaatteissaan. He muodostivat yhden kokonaisen pyörivän patsaan. Ainoa joka oli muuttumaton heidän välillään, oli heidän katseensa toisiinsa. Se jokin näkymätön näkyi minulle selvästi. Tunsin syvää kiitollisuutta. Halusin kuvata tämän näyn. Kuvan toteutin Jaakko Ruuttusen studiovalokuvauskurssilla koulun studiossa. Mielestäni onnistuin saamaan näkyviin sen, mikä heidän välissään on.

Kuva 9. Venäläinen emigranttityttö Kruunuvuoren 1800-luvun autiotalo.

Kuva on otettu Canon EOS 7 D:llä. F 5.6, aika 1/60 sek. ISO 100. Polttoväli 65 mm. Luonnonvalo ikkunasta oikealta. Kultainen heijastinkangas vasemmalta, ei salamaa. Salamet jalustoineen olivat mukana, päädyin kuitenkin olemaan käyttämättä niitä voimakkaiden heijastusten ja varjojen takia.

Halusin kuvata tytön hienoa graafista ulkomuotoa. Mukana oli tanssijoiden puvustajalta mm. flamencopuku. Nuori nainen haluaisi työskennellä mallina. Kerroin, että näistä ei tule mallikuvia, vaan harjoitteleme miljöökuvauksia, pukukuvausta ja asentoja. Jos kuvat onnistuvat, hän saa luonnollisesti ne itselleen ilmaiseksi. Tämä kuva on ns. väliaikakuva, jossa pukua eikä miljöötä näy. Mielestäni onnistuin saamaan dramaattisen, kolmiulotteisen otoksen. Harmillisesti kuvassa kädet katkeavat ranteesta poikki. Kuva oli esillä Kuva ja kameramessuilla Suomen Interfoton osastolla.

Canon Eos 7 D. F 7.1. 1/125. ISO 100. Polttoväli 100.

Salamaharjoituksia Kameraseuran Persona-illassa. Yksi orjasalama takaa, yksi edestä vasemmalta pehmentimellä. Ammattimalli, Personan vetäjä valokuvaaja Markovaara. Luonteikas malli. Ammattilaisten kanssa on liian helppo työskennellä. Ei haastetta. Kiintoisaa persoonan hienot piirteet. Oppia ikä kaikki.

7 Minä valokuvaajana

Minulle unet ovat osa luontoa, jolla ei ole minkäänlaisia petollisia tarkoituksia, vaan joka ilmaisee jotakin niin hyvin kuin voi, kuin kasvi, joka kasvaa, tai kuin eläin, joka etsii ravintonsa niinkuin parhaiten pystyy. Niinpä eivät silmätkään halua pettää, mutta ehkä me petämme itse itseämme, koska silmämme ovat likinäköiset. Tai me kuulemme väärin, koska korvamme ovat hiukan kuurot, mutta korvat eivät halua pettää meitä. Jo kauan ennen kuin tutustuin Freudiin, minä pidin piilotajuntaa samoin kuin unia, jotka ovat sen välitön ilmaus, luonnollisina prosesseina, joissa ei ole mitään mielivaltaista eikä ennenmuuta mitään silmänkääntötemppeihin pyrkivää. Minä en voinut löytää mitään perusteita olettamukselle, että tietoisuuden viekkaat temput ulottuisivat myös piilotajunnan luonnollisiin prosesseihin. (Unia, ajatuksia, muistikuvia. C.G. Jung, 180).

Tieni valokuvaajana on ollut tapahtumarikas. Minua ovat vieneet sellaiset voimat, että välillä on huimannut, ja tuntunut epätodelliselta. Voidaankin kysyä, ovatko vanhan kansan opit väärässä? Tai aivan oikeassa? Niin tai näin. Päivääkään en kuitenkaan

vaihtaisi pois. Se flow, jota olen saanut kokea keskellä arkipäivää, kesken kuvausten, ei ole verrattavissa mihinkään muuhun.

”Näyttää aivan ilmeiseltä, että ihmiset yleensä käyttävät väärä mittapuita, hamuilevat itselleen valtaa, menestystä ja rikkautta, ihailevat niitä, jotka siinä ovat onnistuneet, ja väheksyvät elämän todellisia arvoja. Mutta kaikki tällaiset yleistävät arvostelmat ovat vaarallisia, sillä näin uhkaa unohtua ihmisten maailman monenkirjaisuus ja inhimillisen elämän vivahteikkuus. (Freud, Sigmund. Ahdistava kulttuurimme, 5)

7.1 Oma kompetenssi

Kompetenssini pohjautuu vahvaan työelämäkokemukseen ihmisten auttamisessa taiteen avulla. Kyse ei kuitenkaan ole taideterapiasta. Olen yhdeltä koulutukseltani kuvallisen viestinnän artesaani. Lisäksi olen opiskellut Helsingin yliopistossa aikuiskouluttajaksi ja opiskellut aikuiskasvatustiedettä. Olen suorittanut Helsingin kesäyliopistossa kolmena kesänä Self Esteem -kouluttajakoulutuksen. Olen myös opiskellut ratkaisukeskeistä lähestymistapaa Ben Furmanin ja Tapani Aholan johdolla. Olen myös suorittanut taidekasvatuksen maailma-kokonaisuuden (Taik, Teak, Siba), jossa käsiteltiin poikkitaiteellisia menetelmiä. Portfolio henkisen kasvun tukena, Student-centered learning ovat vain osa käymistäni kursseista. Kokonaisvaltaisen kuvantekemisen kurssin kävin Ranskassa.

Toimin työttömien nuorien taide- ja mediapajaohjaajana (Helsingin kaupungin nuorisoasiankeskus) kolme vuotta. Menestyksekkään EU-projektin aikana pajallamme työskenteli aikani yli 150 nuorta. Opetimme heille lastenteatteria, lehtityötä ja visuaalista ilmaisua sekä sosiaalisia taitoja. Suurin osa sijoittui puolen vuoden jakson jälkeen hyvin opiskelemaan tai työelämään. Toinen syrjäytymisen ehkäisyprojekti oli Vantaan käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksessa (nykyinen Ammattiopisto Varia). Toimin siellä kolme vuotta päätoimisena viestinnän ja kuvataiteen tuntiopettajana vastuualueenani Kulttuuripajaluokka. Luokallani oli 12-15 kuvallisen viestinnän opiskelijaa, joilla oli eri syistä johtuvia vaikeuksia suorittaa koulunsa loppuun normaaliopetuksessa. Kulttuuripajaluokka oli vahva näyttö siitä, miten merkityksellistä opintojen etenemiselle on opiskelijan kokonaisvaltainen huomioiminen hänen kohdatessaan vaikeuksia. Ihminen ei ole robotti. Vastasin luokasta yksin. Kehitin lähes kaikki menetelmät yksin. Teimme mm. seuraavaa: oma taidenäyttely, multivisio-estys vanhasta Porvoosta, nukketeatteri-musiikkivideo ja cd-rom Pietarin leirikoulumatkasta. Matkan aikana tutustuttiin ei vain upeaan taiteeseen ja kulttuuriin, mitä Pietari tarjoaa,

vaan myös valtavaan eriarvoisuuteen maassa. Ihmisten, luonnon, eläinten ja kaikkien näiden tasa-arvon tilanteeseen. Myös valtavaan eriarvoisuuteen maassa, joka on yksi maailman rikkaimmista mm. luonnonvarojen suhteen. Opiskelijat opiskelivat ennen matkaa venäjän yleistä historiaa, taloushistoriaa, venäjän kieltä ja venäläistä kulttuuria. Matkan aikana he valokuvasivat, kirjoittivat runoja, laulun sanoja ja työstivät tulevaa CDRomia. Niistä tehtiin esitys kevätjuhlaan, ja sitä esitettiin mm. ESR-opettajien seminaarissa, jossa sen näki 400 opettajaa. Palaute oli vahvan myönteinen. Lopuksi teimme lopputyönä Hyvä Olla -elokuvan, joka kertoi opiskelijoiden haaveista ja lahjoista. Elokuva esitettiin mm. ESR-seminaarissa 2001, siellä sen näki 200 työelämän edustajaa ja opettajaa. Meitä pyydettiin esittämään se televisiossa, tai Tampereen lyhytelokuvafestivaaleilla. Emme kuitenkaan silloin olleet valmiita siihen. Olen myös työskennellyt nuorten teatterikasvatuksen kulttuurituottajana Annantalon taidekeskuksessa, ja nuorten tapahtumatuottaja-kouluttajana nuorisoasiainkeskuksessa.

7.2 Valokuvausopinnot

Olen opiskellut valokuvausta viimeisen kahden vuoden aikana Helsingin työväenopistossa, Vantaan aikuisopistossa ja Kameraseurassa. Olen käynyt esimerkiksi Työväenopistossa yli 20 kurssia valokuvaukseen liittyen. Näistä osan mainitakseni, Digikuvaus vakavalle harrastajalle, Henkilokuvaus, Luova kuva, Voimauttava valokuva, Dramaattisia varjoja, vain muutamia mainitakseni. Lisäksi kuuluun moniin valokuvaajien yhteisöihin. Kameraseura Mielikuva, Kameraseuran Lauantaikamerat, Kameraseuran Persona, ja Kömin kuvaklubi, sekä Nature Photo Art ja Suomen Luonnonvalokuvaajat sekä Mallit ja Kuvaajat, ja Valokuvaajan Showroom. Lisäksi käyn ammattilaisten F 5.6-klubi-illoissa. Olen aktiivijäsen näissä kaikissa, ja olenkin saanut runsaasti valokuvaaja-ystäviä, ja vinkkejä omaan kehittymiseen. Olen myös saanut seurata muiden kehittymistä, oppinut kriittiseksi sekä oman ilmaisun että muiden näkemysten suhteen. Osassa näistä tehdään retkiä yhdessä. Kameraseuran Lauantaikameroiden mukana sain tehdä ikimuistoisen kuvausmatkan Utön saarelle kesäkuun viikonloppuna 2013. Neljätoista toinen toistaan hullumpaa kuvaukseen hurautanutta persoonaa koko viikonloppun samalla saarella! Siellä ei paljon nukuttu.

Kömin kuvaklubi on muodostunut minulle läheisimmäksi yhteisöksi. Klubi muodostuu saman opettajan, Lea Kömin opettamista kurssilaisista vuosien aikana. Mukana on siis sekä aloittelijoita että paljon pidemmälle ehtineitä Fiab-kisailijoita. Klubi toimii

aktiivisesti päivittäin ryhmän omalla Facebook-sivustolla. Kannustaminen ja palautteen antaminen ja saaminen on kantava voima. Lisäksi ihmisten erilaisuus, ja kiinnostuksen kohteiden erilaisuus on huomionarvoista. Joku kuvaa ihmisiä (harvempi), toinen kukkia, kolmas mustavalkoisia tutkielmia kadulta, neljäs symboliikkaa arkipäivässä, viides maisemia, joku näitä kaikkia. Lisäksi joukossa on selkäästi taidekuvaukseen suuntautuneita ihmisiä, joilla on vahva oma visio, omintakeinen tyyli ja kyky käyttää Photoshopia oman luovuutensa välineenä. Ryhmä tekee lyhyitä, päivän mittaisia retkiä eri kuvauskohteisiin. Linnanmäen valokarnevaali, Korkeasaaren jääveistoskisaan, Lux-valokarnevaaleihin, jne. Ensi syksyksi on suunnitelmassa omatoimimatka Berliiniin. Ehkä tärkeimpänä yhdistävänä tekijänä on klubin puolivuositain järjestämä haaste. Kevään alussa tammikuussa tai syksyn alussa elokuussa lanseerataan haaste, joka suunnitellaan yhdessä edellisen haasteen suorittaneiden kanssa.

Viimeksi haasteena olivat sadut ja myytit. Tuhkimo, Liisa Ihmemaassa, Peter Pan, Kalevala, Seitsemän veljestä jne. 10 haastetehtävästä piti suorittaa 6. Haastetehtävä pitää esitellä vedoksin puolen vuoden kuluttua haasteen alkamisesta. Samaan aikaan tutkitaan valokuvaukseen liittyviä lainalaisuuksia; kuvaparit, neliö, mustavalkokuva, salamalla otettu kuva, asetelma, lähikuva, vahvasti käsitelty kuva, abstrakti kuva, juliste ja epäteräväkuva.

7.3 Tekniikasta

Olen saanut tilaisuuden kokeilla erilaisia tekniikoita kameroissa, linseissä ja kuvauksen apuvälineissä kuluneen 2 vuoden aikana. Metropoliassa on laajat välineistöt opiskelijan tueksi, jos valokuvauksen opiskeluun haluaa panostaa. Oppilaitoksessa on lisäksi kaksi kattavaa studiota välineineen valaistuksen harjoitteluun. Metropoliassa ei ole valokuvaukseen suuntautuvaa opintolinjaa. Itse kävin koulussamme valokuvauksen perusteet-, pikseligrafiikka-, studiovalokuvaus ja kuvankäsittely-, sekä syventävät kuvankäsittelytekniikat-kurssit. Varsinaisen digikameran käytön ja varsinaiset kuvauksen kurssit olin jo käynyt muualla. Työväenopistossa ja Kameraseurassa. Aiemmin opiskellessani kuvallisen viestinnän artesaaniksi oli silloisessa koulussani täysimittainen pimiö käytössä kolmen vuoden ajan. Elettiin filmiaikaa, joten olen käynyt peruskoulutukseni hitaan mustavalkokuvauksen aikana. Pidän sitä ennemminkin etuna nykyajan tuhansien kuvien ottamisen aikana. Lisäksi filmistä vedostetut

mustavalkokuvat olivat kauniin rakeisia, pehmeitä, ikäänkuin aidompia. Jotenkin nahka tulee lähelle, jos näin voi sanoa.

Kuvaan aina manuaaliasetuksilla, ja otan Raw-kuvia, joita voi helposti muokata Adoben Photoshopissa. Kuvaan pääsääntöisesti ihmisiä. Henkilökuvauksessa olen mieltynyt erityisesti Nikonin 50 mm f 1.8 -objektiivin käyttöön. Kyseinen objektiivi piirtää kauniisti, syväterävyysalue mahdollistaa isoilla aukoilla kuvattaessa kauniin bokehin mallin takalalle. Lisäksi linssi on hyvin valovoimainen, iltahämärässäkin kuvaaminen onnistuu. Tosin olen uteliaan mieleni vuoksi kuvannut hyvin monenlaisilla kameroilla ja objektiiveilla. Olen kuvannut Sigman 14 mm laajakulmalla, 105 mm macrolla, Tamronin 18-250 mm:llä sekä monilla muilla. Jostain syystä palaan kuitenkin omaan 50 mm:seen. Lisäksi pidän oman Nikon D 70 -kamerani sävy maailmasta. Vaikka kamerani on vanha, ja sotaratsuni monilta ominaisuuksiltaan puutteellinen tänään (et saa A3 isompia vedoksia, hämäräkuvauksissa kohina on merkittävää), silti sen kennon loihittimat sävyt hakkaavat menen tullen hienot uudet Canonit. Sain tietää, saan kouluni loputtua pienen apurahan kamerahankintaa varten. Aion hankkia Nikon D 7000 -kameran, yhden uuden objektiivin ja salaman. Välineurheilijaa ei minusta tule. Kamera onkin minulle vain ilmaisun väline. Tosin mainio sellainen.

7.4 Valon suunta ja laatu

Itse olen viehättynyt lähinnä vallitsevan luonnonvalon käyttämiseen. Luonnonvalossakin on monenlaisia kategorioita. Kuvasta tulee aivan erilainen, kuvataanpa aamuaurion valossa, keskipäivän kirkkaassa valossa, auringonlaskun aikaan lämpimässä valossa, tai illalla / yöllä. Sininen hetki on myös tärkeä (juuri ennen auringonlaskua). Aurinko on tärkeä mittari. Kuvaataanpa kovassa auringonvalossa, tai pilvipoutaisella säällä, kovassa sumussa, tai kovalla pakkasella. Kaikissa on erilainen valo. Lisäksi vuodenajat erityisesti Suomessa vaikuttavat todella paljon valon laatuun. Herkkä aloitteleva kuvaaja tutkiikin näitä kaikkia yhdessä opiskellessaan samalla kameransa käyttö-ominaisuuksia. Kaikissa on mahdollista kuvata ilman salamaa tai lisävalaistusta.

Itselleni salaman käyttö on vierasta. En pidä sen usein kovasta valosta, ja onnistuneeseen kuvaukseen tarvitaan useita salamoita. Lisäksi salamajalustat, jos käyttää toista tai useampaa salamaa ns. orjana. Lisäksi tietysti tarvitaan kaukolaukaisin, useita valon pehmentimiä, varjoja ja erilaisia heijastimia. Siinä ollaan jo

lähellä välineurheilua, lompakon pohjalta täytyy löytyä muutakin kuin kilisevää. Kun varusteiden määrä, ja kilogrammat kasvavat, tarvitaan luonnollisesti myös auto. Ja hyvät selkälihakset.

Tässä muutamia käytännön syitä, miksi pitäydyn luonnonvalossa. Suurin syy kuitenkin on se, että luonnonvalo on aivan ehdoton, kunhan sen kanssa tulee sinuiksi. En pitäisi pahana, että tuleva henkilökuvaaja tutkisi myös kolmiulotteisuutta. Itselle paras tapa tutkia sitä oli kuvanveisto. Valokuva helposti nähdään kaksiulotteisena pintana. Tässä on kuva, Näin se näkyy. Ota tai jätä. Itselleni sellainen kuva ei jätä mitään kosketuspintaa. Jos kuva ei ”näy” minulle kolmiulotteisena, se ei mielestäni ole kuva ollenkaan. Syvyysvaikulma kuvassa syntyy esim, kolmesta tasosta. Etuala, kohde, taka-ala. Näiden kolmen pyhä kolminaisuus on tärkeää. Sivulta tuleva valo auttaa kolmiulotteisuuden tuntua. Lisäksi taustalle olisi suotavaa olla erillinen valo. Sekin on mahdollista luonnonvalossa, esim heijastinta käyttämällä.

Heikura kertoi minulle, miten hän ensimmäisessä Dark Zone-näyttelykuvissaan kulki valo edellä. Seuraavassa näyttelyssään hän kulki ”ihminen edellä”. Hän haluaa välttää salaman käyttöä viimeiseen asti. (Heikura Photographs, 226.)

Itselläni usein kuvaussuunnitelma syntyy päässä jo heti ihmisen kohdatessani. Ikäänkuin näen hänen hahmonsa sisään. Tiedän heti miten haluan hänet kuvata.

Jos näin ei kuitenkaan käy, on hyvä tehdä kuvaussuunnitelma ihan paperille. Messukeskuksessa Kuva&Kameramessuilla 12.3.2014. kansainvälisestäikin menestynyt valokuvaaja Lauri Laukkanen kertoi luovasta kuvauksesta. Hän antoi vinkkejä niihin hetkiin, jolloin ei tunnu olevan yhtää ideaa, joita voisi alkaa työstämään. ”Kannattaa käyttää tajunnanvirtatekniikkaa” hän kertoi. Oletetaan, että on olemassa kohde, objekti ja miljöö. Esim. sotilas- miekka- hautausmaa. Kirjoitat paperille ensimmäiset 10 hahmoa, mitkä ensimmäisenä tulevat mieleesi. Seuraavaksi 10 objektia, ja lopuksi 10 miljööitä. On tärkeää, ettet tässä vaiheessa hylkää yhtään ideaa mahdottomana. On tarkoitus ruokkia mielikuvitustasi. (Lauri Laukkanen, 2014. Kuva ja Kameramessut) Tähän tapaan:

Sotilas	Omena	Hautausmaa
Peikko	Käärinliina	Pelto
Nunna	Pensas	Pururata
Pikku tyttö	Hevonen	Luomukauppa
Prinsessa	Peili	Joenranta
Gandalf	Ikkuna	Purkutalo

Spitaalinen	Teekuppi	Islannin jäätikkö
Keiju	Kynttilä	Vanha metsä
Mummo	Kirje	Vesi
Enkeli	Mollamaija	Taivaanranta

Näitä sitten sattumanvaraisesti yhdistelemällä saatat löytää yllättäviä yhdistelmiä. Niitä et olisi ehkä ihan heti tullut ajatelleeksikaan.

Yksi tapa tehdä kuvaussuunnitelmaa on tehdä kuvakäsikirjoitus. Teet kuvausretkestäsi sarjakuvamuotoisen piirustuksen. Mietit asennot, värit, rekvisiitan, miljöö jne. Jos on kyseessä asiakastyö, kuvauspaikkaan on aina syytä tehdä etukäteiskäynti. Tutkia valon suuntaa, sävyjä, suunnitella rekvisiitan sopimista miljööseen ja pohtia kuvauskalustoa. Käsikirjoituksen tulee vastata lyhyesti kysymyksiin: Mitä? Koska? Missä? Miten? Kuinka? Kannattaa tutustua vasta ilmestyneeseen Tahdon!-suomalaisia hääkuvatarinoita. (Laitala, 2014, 25).

7.5 Sommittelu

Valokuvaaja Bern Stern väittää: ”Kaikki vakava taide muodostuu kolmioista”. Hätkähdyttävä väite. Kun tutkii vaikuttavaa taidetta, oli se sitten kuvataidetta tai valokuvataidetta, tosiaan usein kolmiot ovat merkittävässä osassa. Puhutaan myös diagonaalilinjoiista, jotka leikkaavat toisensa. Näin ohjataan katseen suuntaa kuvassa olevaan tärkeimpään osioon. Omissa kuvissani katseen pakopiste on usein kuvan ulkopuolella. En tee sitä tietoisesti. Se saattaa johtua siitä, että pyydän kuvattavaani olemaan katsomatta kameraan. Toivon sen johdattavan katsojan miettimään, mitä kuvassa olevan henkilön ajatuksissa liikkuu. Tosin en mieti katsojaa kuvatessani. Ylipäätään en mieti kuvattaessa juurikaan sommittelua, tai esim. kolmioita. Luulen, että jo vuosina 1989-91 käymäni väriopit ja sommittelusäännöt ovat jo jossain selkärangassa, niitä ei ajattele. Tosin floppeja tulee kyllä, mutta ehkä epäonnistuneiden otosten määrä kuitenkin vähenee? Tämäkin on osittain makuasia. Jonkun toisen mielestä joku yksityiskohta pilaa koko kuvan. Itse luotan intuitiooni, olkoonkin, että se voi olla jonkun mielestä väärä.

Lisäksi sinun täytyy tuntea ns. kultainen leikkaus. Se on matemaattisesti määriteltynä:

Kultainen leikkaus - luojan koodi luonnossa

Mikä on kaunein ja sopusuhtaisin, muotoihin, muodostelmiin, rytmiin ja tiloihin liittyvä suhde, joka esiintyy kaikkialla luonnossa, sen mikro- ja makromaailmassa, avaruuden ilmiöissä ja maailmankaikkeuden suhteissa? Tämä suhde on kiinnostanut rakentajia, muotoilijoita (käsityöläisiä), kuvantekijöitä, säveltäjiä sekä filosofiä, tähtitieteilijöitä ja matematiikan saloja tutkivia tiedemiehiä jo tuhansien vuosien ajan..

Muutoksen voima

Historian lähteistä tiedämme, että pythagoralaiset tutkivat 500-luvulla eKr. tätä jumalalliseksi suhteeksi kutsumaansa ilmiötä viisikulmion suhteissa. Kreikkalainen matemaatikko Euklides määritteli suhteelle 300-luvulla eKr. geometrisen järjestelmän ja laskennallisen kaavan. Lähtökohtana on janan jakaminen siten, että sen pienemmän osan suhde suurempaan on yhtä suuri kuin suuremman osan suhde koko janan pituuteen. Kaavana suhteet esitetään: 3:5, 5:8, 8:13, 13:21 jne. (tieteentermipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:maaginen_realismi)

Itse en ole kiinnostunut matemaattisista kaavoista. Tämä vain auttaa sinua näkemään asiat toisin. Pois esim. keskeisperspektiivistä.

Syvällisen muotokuvan tehtävänä ei ole pelkkä ihmisen ulkoisen hahmon, vaan myös hänen psykologisten ominaisuuksiensa kuvaaminen. Muotokuva paljastaa sen, mikä on salaista, ja ulkoiset tunnusmerkit auttavat henkisen elämän ilmentämisessä. (Marxilaisen estetiikan perusteet, 80)

7.6 Näyttelyluettelo

Kuviani on ollut itsellenikin yllätykseksi useissa yhteisnäyttelyissä viimeisen kahden vuoden aikana.

2012: Ruuti Expo

Helsingin kaupungin Virka Galleria

2013-2014 Kaikki miljoonat värit, Kömin kuvaklubi

Sellon kirjasto, Lasipalatsi, Galleria Kontti, Vallilan kirjasto

2013 Kameraseuran Aita-näyttely, Lauantaikamerat

Rautatieasema

2013 Demo-näyttely
Metropolia Tikkurila

2014 Jotain muuta-näyttely
Lasipalatsin ulkoseinä

2014 Suomen Interfoto
Kuva&Kamera-messut
Tulevat näyttelyt:

5/ 2014 Lopputyönäyttely
Metropolia Tikkurila

6-7/ 2014 Lopputyönäyttely
Pakilan kirkko

9-10/ 2014 Lopputyönäyttely
Maunulan asukastalo

10/ 2014
Kameraseuran Persona-ryhmän yhteisnäyttely
Zagreb, Kroatia

Kuviani yksinäisyydestä on pyytänyt hyvinvointisosiologian professori Juho Saari Joensuun yliopistosta. Hän tekee parhaillaan tutkimusta visuaalisesta yksinäisyydestä. Kuvani tulevat tutkimuksen tulevaan julkaisuun. Kuvani ovat tällä hetkellä analysoitavana Valokuvataiteen museossa.

8 Johtopäätöksiä

Mikä on raskasta, mikä on keveää? Näenkö kuvaajana?

Suomessa alakulo on sallittua. Siksi täällä on helppo olla. Suomessa kysymykseen : ”Mitä kuuluu?” pitää antaa vähättelevä vastaus. Ei tarvitse hihkua. Täällä ei ole pakko olla iloinen ja onnellinen, ei ainakaan vielä. Eikä häivähtäviä onnenhetkiä tarvitse kaikille julistaa. Suomalainen on arka onnestaan. (Hannes Heikura, Ilkka Malmberg, Suomi linnun silmin, 158)

Olen tullut prosessin aikana jo useita kertoja siihen tulokseen, että vastausta kysymyksiini ainakaan syvemmällä tasolla ei ole. Olen kuitenkin kokenut, että näkemiskykyäni on kehittynyt. Lisäksi ihmiskuvaus on vienyt minulta kaiken, ja samalla antanut minulle enemmän, kuin uskalsin ikinä toivoa. ”Ihanalta kuulostaa! Juuri niin! Oma sisäistä maailmaani minäkin kuvaan.. Ja pieni iloinen varoituksen sana lienee paikallaan. Kun valokuvauksen tielle lähdet (olet lähtenyt), siihen junaan ei paluulippuja myydä!! Se vie ihananasti, ihanasti kaiken, silmät, kaikki aistit, selän, sydämen, pään, ajan.. Pikkusormi ei riitä tällä harrastukselle. Siunattu minä!” (ote omasta lausahduksestani Facebook-keskustelussa aloittelevan kuvaajan kanssa)

Korkeata aatetta edustava taidekuva on on vakuuttava, kun sen on luonut taiteilija, jolle tärkeintä elämässä on : ”Olla liikutettu, rakastaa, toivoa, värähdellä ja elää.” – (kuten armoitettu, suuresti ihailemani kuvanveistäjä Auguste Rodin on sanonut). (Marxilaisen estetiikan perusteet, 92)

Tämän opinnäytetyön kirjallinen osuus on ollut minulle – jos näin saa sanoa – ehkäpä vaikeinta, mitä mikään elämässäni. Kysymys on koko identiteetistäni. Kuka olen? Miten voin tehdä jostain näin henkilökohtaisesta asiasta yleistä, ja altistaa sen muiden arvioivalle katseelle?

”Taidevalokuvalla jätetään taiteilijan vapaus. Sitkeä ja perinteinen suhtautuminen kuva-taiteisiin erottaa kuitenkin maalaustaiteen ja valokuvauksen. Taiteilijan on oltava uskol-linen omalle näkemykselleen, ei todellisuudelle. Taiteilija on epäaito, jos hän tekee te-oksiaan muista kuin omista intuitiivisista ja inspiratorisista lähtökohdistaan. Valokuvaajan uskollisuuden ajatellaan kumpuavan nimenomaan välineen käytöstä, todellisuuden mekaanisesta tallentamisesta. Kuvan on oltava uskollinen todellisuudelle. Tätä ajattelu-rataa on syytä epäillä – oikeastaan se on syytä hylätä”. (Hietaharju 2010, 142).

8.1 Tulevaisuudensuunnitelmia

Projektille on jo syntymässä jatkoprojekti. Alan toteuttaa ja kuvata rahoituksen varmistuttua eräänlaista kiusattujen tukiprojektia yhdessä alan yhdistyksen kanssa. Lisäksi

saan pienen apurahan kamerahankintoja varten. Osallistun myös Kameraseuran Persona-henkilökuvausryhmän kanssa taidenäyttelyyn Zagrebissa, Kroatiaassa lokakuussa 2014. Lisäksi minua on pyydetty opettamaan syvällisempää ihmiskuvausta ulkomaille.

Toivon opinnäytetyöstäni olevan hyötyä että aloittelevalle henkilökuvaajalle, kuin itseleni ja tulevien projektien yhteistyökumppaneille. Toivon tulevalle ihmisenkuvaajalle vakavaa, väkevää, kumpuavaa tietä. Tällä tiellä ei ole kevyttä olla. Tosin se antaa paljon enemmän mitä se ottaa.

Lähteet

Freud, Sigmund 1982. Ahdistava kulttuurimme. Jyväskylä: K.J.Gummerus.

Heikura, Hannes 2008. Photographs. Helsinki: Musta taide.

Heikura, Hannes & Malmberg Ilkka 2008. Suomi linnun silmin. Helsinki: HS-kirjat.

Hietaharju, Mikko 2010. Kuuntele kuvaa. Porvoo, Bookwell.

Jung, C.G., 1985. Unia, Ajatuksia, Muistikuvia. Helsinki: Werner Söderström Oy.

Laitalainen, Juha 2014. Tahdon! Suomalaisia hääkuvatarinoita. Porvoo: Bookwell

Savolainen Miina 2008. Maailman ihanin tyttö. Helsinki: Blink Entertainment Oy.

Savolainen Minna. Artikkelit Ryhmätyö lehti. 1/ 2013.

Zis, Avner 1976. Suom. Jänis, Marja. Marxilaisen estetiikan perusteet. Painettu Neuvostoliitossa. Kustannusliike Edistys

<https://www.facebook.com/LauriLaukkanenPhotography>

<http://www.jaanapaulus.fi/fin-teokset.htm>

http://tieteentermipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:maaginen_realismi

<http://www.ilonas.fi/>

Kirjallisuusluettelo

Ahdistava kulttuurimme. Freud, Sigmund.

Desive days. Brotherus Elina.

Eläköön erilaisuus: Brashing Barbara

Filosofian perusteet. Willenius

Ikkunoita tutkimusmetodeihin. Aaltola, Juhani & Valli, Raine 2001.

Ilmaisu, Teos, Tekeminen ja Tutkiva toiminta. Anttila, Pirkko.

Katseen voima. Seppänen Janne.

Kuvaamataidon didaktiikka. Kauppinen

Kreikan mytologia. David Bellingham. Suom. Juha Väänänen.

Kuuntele kuvaa: Mikko Hietaharju.

Lapsen minäkäsitys ja itsetunto. Sirkku Aho.

Maailman ihanin tyttö: Miina Savolainen.

Marxilaisen estetiikan perusteet: Zis, Avner.

Murphyn laki: Arthur Bloch.

NLP Mielikirja, Toivonen, Veli-Matti.

Näkymätön tyttö. Tove Jansson .

Opinnäytetyö luovasti: Hakala Juha T.

Photographs. Heikura Hannes.

Pikku Prinssi. Antoine de saint Exupery.

Pelosta vapauteen, Pema Chödrön.

Pelot. Antero Toskala.

Photoshop CS 6, Paananen Petteri.

Retrospective. Sherman, Cindy 2000. Los Angeles, USA: The Museum of Contemporary Art.

Ryhmättyö-lehti. 1/ 2013. Savolainen Miina. Artikkelit

Sivistyssanakirja, Alhoniemi Alho.

Suomi linnun silmin. Heikura, Malmberg.

Tahdon! Suomalaisia hääkuvatarinoita: Juha Laitalainen.

Tutki ja kirjoita. Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007.

Tunneäly. Lahjakkuuden koko kuva. Goleman.

Uljas uusi maailma. Adolf Huxley.

Unia, ajatuksia, mielikuvia.C.G. Jung.

Valokuvia. Photographs. Kaila, Ben & Haanpää, Harri.

1984. Orwell George.

